

Tisková zpráva

ze dne 29. ledna 2009

Navýšení dotací na provoz sociálních služeb v roce 2009

I. Výdaje na sociální služby jsou téměř dvakrát vyšší než v roce 2006

Zákon o státním rozpočtu na rok 2009 obsahuje na dotace k zajištění základních činností při poskytování sociálních služeb finanční prostředky ve výši **4,5 mld. Kč**. Tato částka je cca o 2,2 mld. Kč nižší, než bylo na tyto dotace vyplaceno v roce 2008 (**6,7 mld. Kč**). Současně je však nezbytné připomenout, že celkové výdaje státního rozpočtu směřované do systému sociálních služeb jsou výrazně vyšší, než tomu bylo do roku 2006. Od roku 2007 jsou největší položkou těchto výdajů náklady na příspěvek na péči, který je určen osobám na zajištění odpovídající péče. Objem vyplacených dávek roste a pohybuje se kolem 18 mld. Kč ročně.

Ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas k tomu uvádí: **„Celkové výdaje státního rozpočtu do oblastí sociálních služeb vzrostly z 13 mld. Kč v roce 2006 na 25 mld. Kč v roce 2008 a s podobnou částkou se počítá i v roce 2009.“**

Přesto se někteří poskytovatelé sociálních služeb potýkají s existenčními problémy spojenými s nedostatkem prostředků poskytovaných z veřejných rozpočtů.

II. Dosavadní postup v rámci dotačního řízení

- Žádosti o dotaci na poskytování sociálních služeb s místní či regionální působností pro rok 2009 byly podávány v září 2008 na příslušné krajské úřady podle místa poskytování (působnosti) sociální služby.
- Krajské úřady u těchto žádostí zajišťovaly jejich hodnocení (tj. formální i obsahové), a to v souladu s jednotnými zásadami posuzování žádostí.
- Po provedení posouzení krajské úřady předložily tzv. souhrnnou žádost o dotaci, která obsahovala vyjádření krajských úřadů o výši podpory příslušné sociální služby.
- Tyto souhrnné žádosti byly individuálně projednány se zástupci každého krajského úřadu (popř. samosprávných orgánů kraje) v souladu s částí VII., bodem 8 „Metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro poskytování dotací ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb pro rok 2009 v oblasti podpory poskytování sociálních služeb“.

V rámci obsahového posouzení byl požadavek na dotaci v případě každé sociální služby příslušným krajským úřadem posouzen na základě dvou kritérií:

- přiměřenost a hospodárnost rozpočtu, požadavku na dotaci a vymezení neuznatelných nákladů zahrnutých v rámci požadavku na dotaci,
- zajištění dalších zdrojů financování služby zejména vzhledem k druhu služby a právní formě poskytovatele.

Dotaci bylo možné navrhnout pouze na sociální službu, na kterou má poskytovatel oprávnění k poskytování (registraci) a pouze u těch sociálních služeb, jejichž potřebnost je vyjádřena ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb kraje, který je přílohou formuláře souhrnné žádosti o dotaci. V případě sociálních služeb poskytovaných ve zdravotnických zařízeních ústavní péče bylo možné dotaci navrhnout pouze v případě zápisu služby v registru poskytovatelů sociálních služeb.

III. Přístup MPSV k hodnocení jednotlivých žádostí o dotaci i k hodnocení postupu krajských úřadů v rámci návrhů uvedených v souhrnných žádostech za kraje

1. Nutnost rozdílného postupu vůči službám, ve kterých se předpokládá výrazný podíl úhrady z prostředků příspěvku na péči a vůči službám, které jsou obvykle bez úhrady nebo jen za symbolickou úhradu. Obecně lze tyto služby členit na služby sociální péče a služby sociální prevence včetně odborného sociálního poradenství (poskytovatelů služeb sociální prevence a sociálního poradenství se nepředpokládá úhrada za sociální službu).
2. Dle právního statutu - u příspěvkových organizací samospráv nebo u organizací, u kterých je samospráva majoritním zakladatelem (některé o.p.s. nebo a.s.), je hodnoceno nakolik zřizovatel participuje na provozních nákladech služby. Naopak u organizací, které nemají zřizovatele v osobě samosprávné nebo jiné veřejné instituce, je hodnocena spíše potřebnost služby s ohledem na podmínky v regionu.
3. Strategické priority MPSV v oblasti sociálních služeb zejména podpora rozvoje a udržitelnosti terénních a ambulantních služeb. Tyto služby se obvykle zaměřují na řešení potřeb obyvatel ekonomicky méně náročnějším způsobem, ovšem na druhou stranu se v jejich finančním zajištění silněji promítají negativní trendy založené historickou preferencí pobytových služeb a je skutečností, že se na tyto služby více zaměřují organizace, které nemají zřizovatele v osobě veřejné instituce (tj. zejména občanská sdružení a církevní právnické osoby).
4. U pobytových služeb sociální péče (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem a týdenní stacionáře) se přihlíží k tomu, zda a v jaké míře je využito úhrad za zdravotní péči z fondů veřejného zdravotního pojištění; pokud s ohledem na skladbu uživatelů není tento zdroj využíván, je to považováno za nevyužití finančního zdroje garantovaného zákonem.

5. Dále u pobytových služeb, ale i u služeb terénních a ambulantních se přihlíží k tomu, zda s ohledem na skladbu klientů je vybírána odpovídající výše úhrady za poskytnutou péči či za poskytnutou stravu nebo služby spojené s pobytem.
6. Porovnání předložených žádostí v těch druzích služeb, které jsou financovatelné z individuální projektů krajů v rámci ESF (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost), s faktickým stavem v realizaci individuálních projektů v krajích. Pokud je již v současné době známo, že služba je nebo v brzké době bude financována z prostředků ESF, je návrh dotace odpovídajícím způsobem upraven.
7. Maximální transparentnost dotačního řízení, které se dosahuje dodržováním stanovených pravidel a zveřejněním všech žádostí i výsledků na webu.

IV. Výdaje státu na pobytové služby tvoří menší část nákladů

V pobytových zařízeních je v současné době situace s nedostatkem finančních prostředků nejsložitější. Dotace ze státního rozpočtu však nejsou rozhodujícím zdrojem jejich financování: Průměrné celkové měsíční náklady na jedno lůžko v domově pro seniory činí **cca 22 tis. Kč**. Z toho hradí klient za stravu a pobyt ze svých prostředků 7 tis. Kč a klient za péči z příspěvku na péči (státní dávka) 2 - 11 tis. Kč. **V průměru je tedy nutné z veřejných rozpočtů dokrýt částku cca 7 tis. Kč (cca jedna třetina nákladů) a na této částce se podílí jak státní rozpočet, tak i rozpočty územních samospráv.**

Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2009 postupovalo tak, že obvykle přiznalo dotaci ve výši **45 tis. Kč ročně** (3 750 Kč měsíčně) na jedno lůžko pro organizace zřizované obcí nebo krajem a **55 tis. Kč ročně** (4 600 Kč měsíčně) pro neziskové organizace, a to v případě, že nebyla ze strany kraje navržena dotace nižší.

V. Dotace budou navýšeny o 1,5 mld. Kč

Ministerstvo práce a sociálních věcí si je vědomo obtížné situace poskytovatelů sociálních služeb a již od schválení zákona o státním rozpočtu hledá řešení, jak v dané situaci pomoci. **Využitím všech rezerv v rozpočtu ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas rozhodl o dodatečném posílení prostředků na dotace ve výši 1,5 mld. Kč.** Dne 30. 1. proběhne první schůzka k dané problematice se zástupci krajských úřadů s cílem dohodnout administrativní a procesní postupy. MPSV předpokládá, že během 1. čtvrtletí 2009 bude se zainteresovanými dohodnut způsob a postup řešení. **Navýšená dotace se promítne do druhé splátky, vyplacené nejdéle do konce června 2009.**

VI. Podíl zdrojů z územních rozpočtů bude nutné posílit

Současně je však nezbytné, aby za daných okolností byly efektivně využity všechny dostupné zdroje financování provozu sociálních služeb. Podle údajů, které má Ministerstvo práce a sociálních věcí k dispozici doposud k dispozici, se i

v roce 2009 opakuje situace z let předchozích, tj. to, že především zdroje z územních rozpočtů zůstávají dlouhodobě na nižší úrovni, než by mohly, respektive měly. Tyto zdroje dokonce klesají.

Zatímco v roce 2005 činily výdaje krajských rozpočtů na vlastní zařízení 1,2 mld. Kč, v roce 2009 je plánováno již jen 674 mil. Kč (proti roku 2005 o více než půl miliardy korun méně). Tento stav je neudržitelný.

Stejně tak v oblasti úhrad od klientů služeb jsou značné rezervy. V pobytových službách žije až 35 % osob, které nevyžadují komplexní péči, a tudíž nemohou těmto zařízením přinášet odpovídající úhrady. Změna skladby obyvatel těchto zařízení je však s ohledem na jejich situaci dlouhodobou záležitostí.

Nicméně dochází k nárůstu plateb od klientů do krajských zařízení formou příspěvku na péči. Zatímco v roce 2008 činily tyto platby 1,66 mld. Kč, v roce 2009 mají dosáhnout 2,1 mld. Kč (tj. nárůst o 440 mil. Kč). Tento trend bude pokračovat.

Jiří Sezemský
vedoucí oddělení styků s veřejností